

59 אכן, אנו מקפידים גם על כך.
60 **אִיבָא דְאִמְרֵי, הֵבֵי אִמְרֵי לִיה** – כך השיב לו אממר, **אִמְנָא וְאִחֻזְתָּא**
61 **קְפִדִינְךָ** – על כלי שלם ועל מראה המים אנו מקפידים, אבל
62 **אֲשִׁיעוּרָא לֹא קְפִדִינְךָ** – על שיעור המים אין אנו מקפידים, ונטילים
63 בהם אפילו אם אין בהם רביעית הלוג, (דתניא) [דתנין], **מִי רִבִיעִית**
64 **לְשֵׁנִים**, ואם שני בני אדם רשאים ליטול ידיהם מרביעית אחת, מוכח
65 שאין צריך שיעור רביעית לנטילת ידיים, ואפשר ליטול ידיים אף
66 בפחות מרביעית. דוחה הגמרא: **וְלֹא הֵיא** – אין להוכיח ממשנה זו
67 שאין צריך רביעית לנטילת ידיים, שבאמת אין ליטול ידיים בפחות
68 מרביעית, ומה שהתירה המשנה ליטול מרביעית אחת לשני בני
69 אדם, **שְׂאֵנֵי הַתָּמָּם מְשׁוּם דְקָאָתוּ מְשִׁירֵי טְהָרָה** – שמתחילה היה
70 בכלי רביעית, לפיכך אף שכשהשני נוטל ידיו כבר אין בו רביעית,
71 מכל מקום כיון שבאו המים משיירי טהרה, הרי הם כשרים לנטילה.
72 מעשים המלמדים שהאמוראים הקפידו על שיעור רביעית לנטילת
73 ידיים: **אֲתֵקִין** [–התקין] **רַב עֲקֵב מְנַהַר פְּקוּד נְטִילָא בַּת רִבִיעֵתָא** –
74 כלי זכוכית המחזיק רביעית הלוג, והצניע את הכלי הזה למי שרוצה
75 לתקן כלי לנטילת ידיים, שימדדנו בכלי זה, לידע את השיעור המדויק
76 לנטילת ידיים. וכן **אֲתֵקִין רַב אֲשִׁי פְעִיר הוּצֵל פּוּזָא בַּת רִבִיעֵתָא** –
77 כלי חרס המחזיק רביעית הלוג, כדי שישערו בו את הכלים לנטילת
78 ידיים.
79 מיני הכלים הראויים לנטילת ידיים: **וְאִמְרֵי רַבָּא, מְנוּפֵת הֶבֵית** –
80 מכסה של חבית, **שְׁתַּקְנָה** – שחקק בה עד שעשה בה בית קיבול
81 המחזיק רביעית הלוג, אף שמתחילתה לא נעשתה כדי להשתמש בה
82 מתוכה, אלא ככיסוי, מועיל לה התיקון להחשיבה כלי, ונִמְלִין
83 **מְמַנָּה לְיָדֵים**.
84 **תִּנְיָא נְמִי הֵבֵי, מְנוּפֵת הֶבֵית שְׁתַּקְנָה, נִמְלִין מְמַנָּה לְיָדֵים. הֶמֶת**
85 **וְכַפִּישָׁה** – מיני נודות של עור, **שְׁתַּקְנָה** ועשה להם בית מושב כדי
86 שיקבלו משקין בלא סמיכה, **נִמְלִין מֵהֶם לְיָדֵים**, אבל **שֶׁק וְקוּפָה**
87 שאינם מיועדים לקבלת משקים כלל, **אֵף עַל פִּי שְׁתִּיקוּן אוֹתָם באוּפִן**
88 שעתה הם **מְקַבְּלִים** מים, כגון שזיפת אותם בופת, והתקין אותם
89 שישבו בלא סמיכה, מכל מקום **אֵין נִמְלִין מֵהֶם לְיָדֵים**, שאינם
90 חשובים כלי לענין נטילת ידיים.
91 הגמרא דנה אם מותר לאכול בלא נטילת ידיים, באופן שאינו נוגע
92 באוכל: **אִיבְעִיא לְהוּ, מִי שְׁלֵא נִטַל יָדָיו, מְהוּ לְאֹכֹל בְּמַפָּה** – האם
93 מותר לו לאכול פת על ידי שיכרוך מפה על ידיו ולא יגע באוכל, או
94 לא, וצדדי הספק הם, **מִי תִישְׁוֵן דְלָמָּא נָעַע** – האם יש לחשוש שמא
95 יגע באוכל בידיו, **אוּ לֹא** – או שמא כיון שידיו כרוכות במפה, אין
96 לחשוש שיגע באוכל, ומותר לאכול בלא נטילת ידיים.
97 מנסה הגמרא לפשוט את הספק: **תָּא שְׁמַע, שִׁנְיָו בְּמַשְׁנָה (סוכה כו)**
98 **וְכַשְׁתַּנְּנוּ לוֹ** – כשהיו נותנים לו לרַבִּי צְדוּק אוֹכֵל [–פת] מועט
99 שהוא פחות מ**כַּבִּיצָה**, היה נוטלו **בְּמַפָּה** ולא היה נוטל ידיו, וְאֵף
100 אם אירע כן בחג הסוכות היה **אוֹכֵלוּ מחוּץ לְסוּכָה**, כיון שהיא
101 ברכת המזון, שלדעתו אין מצות ברכת המזון אלא למי שאכל
102 כביצה. מדייקת הגמרא: **מָאֵי לָאוּ** – האם אין הטעם שנקט דווקא
103 פחות מכביצה, לומר שרק משום כך היקל ליטלו במפה ולא ליטול
104 ידיו, **הָא כַּבִּיצָה** – אם היה אוכל כביצה פת לא היה נוטלו במפה
105 אלא **בְּעֵי נְטִילַת יָדֵים** – היה צריך נטילת ידיים, הרי שבמקום שצריך
106 נטילת ידיים, אין מועילה בריכת הידים במפה.
107 דוחה הגמרא: **דְלָמָּא לעֲנִין נְטִילַת יָדֵים אין חילוק בין כביצה לפחות**
108 מכביצה, ומה שנהה התנא פחות מכביצה, הוא משום דין אכילה
109 חוץ לסוכה וברכת המזון, שדווקא פחות מכביצה אבל מחוץ לסוכה
110 ולא ברך אחריו, **הָא אם היה אוכל כַּבִּיצָה, בְּעֵי סוּכָה** – היה צריך
111 לאוכלו בסוכה, **וְכַעֲי בְרַכָּה** – והיה צריך לברך אחריו ברכת המזון.
112 **תָּא שְׁמַע, דְשְׂמוּאֵל אֲשַׁבְּחִיהָ לְרַב דְקָאָכִיל בְּמַפָּה** – שהאמורא
113 שמואל מצא את חבירו רב, שאוכל פת וכורך את ידיו במפה, והבין
114 שעושה כן כדי לפטור עצמו מנטילת ידיים, **אִמְרֵי לִיה שְׂמוּאֵל לְרַב,**

1 **פְּקָתָא הַעֲרֻבוֹת** – לבני הבקעה של המדינה ששמה 'ערבות', כְּגוֹן
2 **אֲתוּן דְלֹא שְׂבִיחֵי לְבוֹ מֵיָא** – אנשים כמוכם שאין המים מצויים
3 לכם, **מְשׁוֹ יְדֵיכֶם מְצַפְרָא** – טלו ידיכם בבוקר וְאֲתַנּוּ עֲלֵיהוּ לְכוּלָּא
4 **וְיִמָּא** – והתננו עליהם כדברי רב, שתועיל לכם נטילה זו לאכילה
5 במשך כל היום, ושוב לא תצטרכו ליטול ידיים קודם האכילה.
6 מבארת הגמרא: **אִיבָא דְאִמְרֵי שְׁכוּנְתוֹ** של רבי אבינא היתה שרק
7 **בְּשַׁעֲת הַדְּהָק** כגון אלו שאין מים מצויים להם, **אֵין** – יש להתנות כן,
8 אבל **שְׁלֹא בְּשַׁעֲת הַדְּהָק, לֹא**, שכן לכתחילה ראוי ליטול ידיים
9 בסמוך לאכילה כתקנת חכמים, ולפי זה **פְּלִיגָא דְרַב** – חולק רבי
10 אבינא על רב שהתיר להתנות אפילו שלא בשעת הדחק. **וְאִיבָא**
11 **דְאִמְרֵי שְׁכוּנְתוֹ** היתה **שְׂאִפִּילוֹ שְׁלֹא בְּשַׁעֲת הַדְּהָק נְמִי** אפשר
12 לנהוג כן, ולפי זה **תִּינּוּ דְרַב**, ואין כאן מחלוקת.
13 הגמרא מבארת כמה פרטים בדיני נטילת ידיים: **אִמְרֵי רַב פְּפָא, הָאֵי**
14 **אֲרִיתָא דְרָלָא** – הצינור ששופכים לתוכו מים ששואבים בדלי מן
15 הנהר, והוא מוליך מים לשדות, **אֵין נִמְלִין מְמַנּוּ לְיָדֵים** – אין לתת
16 את ידיו לתוך הצינור (באמצעו או בסופו) כדי שיקלחו עליהם המים
17 הזורמים, להחשב נטילת ידיים לאכילה, משום **דְלֹא אֲתוּ מִבְּחַ נְבָרָא**
18 – שאין המים באים מכח אדם השופכם, שכבר כלה כח השופף את
19 המים, והמים מקלחים מפניהם, ובנטילת ידיים צורך שיבואו המים
20 על ידיו מכח אדם השופף, ואין להכשיר משום טבילת הידים שאין
21 כאן שיעור מקוה. וְאוּלַם **אֵי מִיקָרֵב לְנַבִּי דוּלָּא** – אם נותן את ידיו
22 סמוך למקום שפיכת המים, בשעה שהשואב שופכם לתוך הצינור,
23 ונמצא **דְקָאָתוּ מִבְּחַ נְבָרָא** – שהמים באים על ידיו מכח האדם,
24 **נִמְלִין מְמַנּוּ לְיָדֵים** – שפיכה זו כשירה לנטילת ידיים. **וְאֵי בּוּזַע דוּלָּא**
25 – ואם הדלי ששואב בו מן הנהר, נקוב בְּנִקְבַּ שֵׁשׁ בו שיעור 'בּוּזַע'
26 **מְשַׁקָּה**, שיכולים מים להכנס דרכו לתוך הכלי, ונמצא שבשעת
27 שפיכת המים מן הכלי לצינור, מקלח זרם דק של מים מאחורי הכלי
28 דרך הנקב ומתחבר לנהר, על ידי זה **מִילָף לְיִיפִי** – נחשבים המים
29 שבתוך הצינור כמחוברים למי הנהר על ידי הכלי הזה שמצד אחד
30 שופף מים לצינור ומצד השני מקלח לנהר, **וּמְטַבִּיל בָּהּ** – בתוך
31 הצינור **אֵת הַיָּדֵים** אף על פי שאין בו ארבעים סאה, ויהיו ידיו
32 טהורות לאכילה.
33 דיני הכלי לנטילת ידיים: **וְאִמְרֵי רַבָּא, כְּלֵי שְׁנִיקָב בְּנִקְבַּ בְּשִׁיעוֹר**
34 **שְׁהוּא 'בּוּזַע מְשַׁקָּה', בטל ממנו בכך שם כלי, וְאֵין נִמְלִין מְמַנּוּ**
35 **לְיָדֵים**, מפני שחכמים תיקנו נטילת ידיים בכלי דווקא.
36 **וְאִמְרֵי רַבָּא, כְּלֵי שְׂאֵין בּוֹ רִבִיעִית הלוג מים, אֵין נִמְלִין מְמַנּוּ**
37 **לְיָדֵים**, מפני שתיקנו חכמים נטילת ידיים דווקא מרביעית הלוג לכל
38 הפחות. מקשה הגמרא: **אֵינִי, וְהָאִמְרֵי רַבָּא, כְּלֵי קֶטַן שְׂאֵין מְחִיוּק** –
39 שאינו יכול להחזיק רביעית מים, **אֵין נִמְלִין מְמַנּוּ לְיָדֵים**, ומשמע
40 מדבריו, **הָא מְחִיוּק** – אם ראוי להחזיק רביעית מים, כשר **אֵף עַל**
41 **נֵב דְלִית בִּיהּ** – אף על פי שעכשיו אין בו רביעית, ודברי רבא סותרים
42 זה את זה.
43 מתרצת הגמרא: **לֹא קְשִׁיָא, הָא לְחַד** – כשבא אדם אחד ליטול ידיו
44 לבדו, צריך שיהיה בכלי רביעית מים ואין די בכך שהכלי מחזיק
45 רביעית, **וְהָא לְתַרִי** – כשבאים שני אנשים ליטול ידיהם זוה אחר זה,
46 ונטל הראשון את ידיו מרביעית, רשאי השני ליטול ידיו מהמים
47 שנשארו בכלי אף שהם פחות מרביעית, (דתניא) [דתנין] (ידיים פ"א
48 מ"א), **מִי רִבִיעִית** – מים שיש בהם רביעית הלוג, נִמְלִין מִזֶּם לְיָדֵים
49 **לְאָדָם אֶחָד, וְאִפִּילוֹ לְשְׁנַיִם** – ואפילו שני בני אדם יכולים ליטול
50 בהם זוה אחר זה, אף על פי שכשהשני נוטל כבר אין בו רביעית,
51 מפני שמים אלו באים משיירי טהרה, וכשרים אף בפחות מרביעית.
52 **אִמְרֵי לִיה** [–שאלו] **רַב שֵׁשֶׁת לְאִמְרֵי, קְפִדִיתוֹ אִמְנָא** – האם אתם
53 מקפידים על הכלי לנטילת ידיים שיהיה שלם ולא נקוב. **אִמְרֵי לִיה**
54 **אממר, אֵין** אכן, אנו מקפידים ליטול ידיים דווקא בכלי שלם.
55 שאלו עוד, האם אתם מקפידים גם **אִחֻזְתָּא** – על מראה המים, שלא
56 ישתנה למראה אחר. **אִמְרֵי לִיה אממר, אֵין** – אכן, אנו מקפידים גם
57 על מראה המים. שאלו עוד, האם אתם מקפידים **אֲשִׁיעוּרָא** – על
58 שיעור המים, שיהיה בהם רביעית הלוג, **אִמְרֵי לִיה אממר, אֵין** –

59 צריך לחזור ולברך עליה, שהברכה הראשונה פוטרת את הפרוסה
 60 השנייה, כיון שהוא בטוח שלא ימנעו ממנו לחם, ולא הסיח דעתו מן
 61 הפת. ורבי יוחנן אמר, אף מברך ברכת המוציא על כל פרוסה
 62 ופרוסה, שהברכה הראשונה אינה פוטרת את הפרוסה השנייה, לפי
 63 שהסיח דעתו מלאכול עוד.
 64 הגמרא מבארת שאין מחלוקת בין רב לרב יוחנן, ומסיימת את
 65 ההוכחה מדברי רב לגבי הספק של אוכל מחמת מאכיל: אמר רב
 66 שפא, בשלמא דרב ורבי יוחנן – את דברי רב ורבי יוחנן יש ליישב
 67 דלא קשיא – שאין כאן פרוסה ומחלוקת ביניהם, אלא הא – דברי
 68 רב שאינו מברך על כל פרוסה ופרוסה, אמורים באופן דאיכא אדם
 69 השוב המיסב עמהם בסעודה, ולכן אין השמש מסיח דעתו מלאכול,
 70 מפני שהוא בטוח שהאדם החשוב ידאג שיתנו לו לחם ככל צרכו,
 71 והא – ודברי רבי יוחנן שצריך לברך על כל פרוסה ופרוסה, אמורים
 72 באופן דליכא אדם החשוב המיסב עמהם בסעודה, ואין השמש יודע
 73 אם יתנו לו לאכול כל צרכו, ולפיכך מסיח דעתו מלאכול. מכל
 74 מקום לענין הספק שהסתפקנו בין האוכל מחמת מאכיל, יש לפשוט
 75 מדברי רבי זירא בשם רב, דהא קאמר שאסור לתת פרוסה לתוך פיו
 76 של השמש אלא אם כן יודע שנמלט ידיו, הרי שאף על פי שנותנים
 77 לו פרוסה לתוך פיו, צריך ליטול ידיו.
 78 דוחה הגמרא: לעולם יש לומר שאר אדם שמכניסים לו אוכל לפיו
 79 ואינו נוגע באוכל, אינו צריך ליטול ידיו, ודווקא לענין השמש
 80 החמירו משום דשאני שמש דמירי – שהשמש טרוד לשמש את
 81 המסובים, ויש לחשוש שישכח שלא נטל ידיו ויגע באוכל שבפיו.
 82 הגמרא מביאה ברייתא בענין נתינת פרוסה לשמש: תנו רבנן, לא
 83 יתן אדם המתארח אצל חבירו בסעודה, פרוסה של פת או אוכל
 84 אחר מן הסעודה, לשמש המשמש בסעודה, בין כשהכוס נמצא
 85 בידו של השמש, ובין כשהכוס נמצא בידו של בעל הבית, מפני
 86 שיש לחשוש שפא מחמת נתינת הפרוסה יארע דבר קלקלה
 87 בפעודה שישפך הכוס מיד השמש או מיד בעל הבית, שכשהכוס ביד
 88 בעל הבית יש לחשוש שמא יכעס בעל הבית על כך שהוא נותן
 89 לשמש בלא רשותו, ומתוך הכעס יתקנו היין ששותה, או אף אם לא
 90 יכעס, יש לחשוש שמא מתוך חששו שלא ישאר מספיק לארחיבם,
 91 הוא מביט ומציץ במה שזה נותן לשמש, ומתוך כך עלול הכוס
 92 להישפך מידו, וכשהכוס ביד השמש, יש לחשוש שמא מתוך שחושש
 93 מכעסו של בעל הבית, ישפך הכוס מידו. הלכה נוספת: והשמש שלא
 94 נטל ידיו אסור ליתן פרוסה לתוך פיו וכפי שהתבאר לעיל.
 95 הגמרא דנה אם מי שמאכיל את חבירו צריך ליטול ידיו: איבעיא
 96 להו, מי שמאכיל את חבירו ונותן לו פת לתוך פיו, האם צריך
 97 המאכיל נטילת ידים כיון שהוא נוגע באוכל, או שמא אינו צריך,
 98 מפני שלא תיקנו חכמים נטילת ידים אלא למי שאוכל בעצמו בלבד.
 99 הגמרא מבקשת לפשוט את הספק: תא שמע, דתני דבי מנשה –
 100 שנינו ברייתא בבית מדרשו של מנשה, רבן שמעון בן גמליאל
 101 אומר, אף על פי שאסור לרחוץ ביום הכפורים, מכל מקום אשה
 102 מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לכנה קטן – התיירו לאשה
 103 להדיח ידה אחת במים, כדי שתוכל לגעת בפת ולהאכיל את בנה
 104 הקטן שאינו חייב להתענות. אמרו עליו על שמאי הגון, שלא רצה
 105 להאכיל בידו אחת – שהחמיר על עצמו ולא רצה להדיח אפילו ידו
 106 אחת ביום הכפורים כדי להאכיל את בנו הקטן, ומשום כך נמנע
 107 מלהאכילו, ונדרו עליו חכמים שיהאכיל בשתי ידיו – שידחה את שתי
 108 ידיו ויאכילו, כדי לפרסם את הדין שלצורך האכילת התינוק מותר
 109 לרחוץ את הידים ביום הכפורים. הרי מבואר שאף המאכיל אחר
 110 צריך ליטול ידיו.
 111 דוחה הגמרא: אמר אביי, התם אין הנידון על נטילת ידים לאכילה,
 112 אלא על נטילת ידים שחיות משום שיקבא – רוח רעה השורה על
 113 הידים שלא נטלו אותן בשחרית, ואם נוגע באוכל כל זמן שלא נטל
 114 ידיו, מכניס רוח רעה למאכל, ולכך התיירו להדיח את היד ביום
 115 הכפורים קודם שמאכילים לתינוק, אבל מי שנטל ידיו בשחרית,
 116 אפשר שאכן אינו צריך ליטול ידיו כשמאכיל לאחרים, שלא הצריכו

1 וכי עבדין קדין – וכי מותר לעשות כן לאכול בלא נטילת ידים על
 2 ידי כריכת ידיו במפה. אמר ליה רב לשמואל, באמת נטלתי את ידי,
 3 ולא כרכתי אותם במפה אלא משום שדעתי קצרה עלי – איסטניס
 4 אני, ואי אפשר לי לאכול בידי אפילו כשנטלתי ידי. ויש לפשוט
 5 ממעשה זה, שאפילו כשכורך ידיו במפה, אסור לאכול בלא נטילת
 6 ידים.
 7 מספרת הגמרא: בי סליק [כשעלה] רבי ירמא מבבל לארץ ישראל,
 8 אשבחינהו – מצא שם לרבי אמי ורבי אסי דקאבלי בבליא
 9 תמנות – שכורכים ידיהם בחתיכות עור מנאדות בלויים, ואוכלים
 10 פת בלא נטילת ידים. סבר רבי זירא שהם סומכים על המעשה הנוכר,
 11 שמצא שמואל את רב שאוכל פת כשהוא כורך את ידיו במפה,
 12 התפלא רבי זירא עליהם ואמר, תרי נכרי דרבי נותיבו לימעו
 13 בדרב ושמואל – שני אנשים גדולים בתורה כמותכם יטעו בהבנת
 14 המעשה של רב ושמואל, כלומר אין אפשר לטעות ולומר שרב כרך
 15 ידיו כדי להיפטר מנטילת ידים, הא דעתי קצרה קאמר – הרי רב
 16 עצמו ביאר את מעשיו שאינו כורך את ידיו אלא משום שהוא
 17 איסטניס, ובאמת אף הוא עצמו נטל ידיו.
 18 מסיימת הגמרא: אשתמיטיה – שנתכח ממנו [מרבי זירא] הא
 19 דאמר רב תתליא בר אבימי אמר שמואל, התיירו לאכול בלא
 20 נטילת ידים על ידי כריכת מפה לאוכלי תרומה – לכהנים האוכלים
 21 תרומה, מפני שהם זריזים וזריזים, ואין לחשוש שמא יגעו באוכל
 22 ויטמאוהו, ולא התיירו לאכול על ידי כריכת מפה לאוכלי תהרות
 23 – אוכלי חולין בטהרה, שאינם רגילים להזהר כל כך כמו כהנים,
 24 וחששו שמא יגעו באוכל ויטמאוהו, ואם כן אין לתמוה על רבי אמי
 25 ורבי אסי, שהרי רבי אמי ורבי אסי פהנים הוו ואכלו תרומה
 26 בטהרה, לפיכך הותר להם לכרוך ידיהם במפה, מה שאין כן רב שלא
 27 היה כהן, לא הותר לו לעשות כן.
 28 הגמרא דנה אם מי שמאכילים אותו ואינו נוגע באוכל צריך נטילת
 29 ידים: איבעיא להו, אוכל מחמת מאכיל – אדם שאוכל על ידי
 30 שחבירו מכניס לו את האוכל לתוך פיו, והאוכל עצמו אינו נוגע
 31 באוכל, האם זה האוכל צריך נטילת ידים קודם האכילה או לא.
 32 הגמרא מבקשת לפשוט את הספק: תא שמע, דרב הונא בר סהוריה
 33 הנה קאי קמיה דרב המנונא – היה עומד לפני רב המנונא, וכלם
 34 ליה אומנא – וחתך לו רב הונא חתיכת בשר עם פת, והכניס לפיו
 35 של רב המנונא, ואכיל – ורב המנונא אכלו, אמר ליה רב הונא בר
 36 סהוריה לרב המנונא, אי לאו דרב המנונא את – אם לא שאתה רב
 37 המנונא, שאתה חכם זוריו, לא ספינא לך – לא הייתי מאכילך.
 38 מבררת הגמרא: מאי טעמא – מה היא חכמתו וזריזותו של רב
 39 המנונא שעליה סמך רב הונא בר סהוריה להאכילו, ולולא זה לא היה
 40 מאכילו, לאו – האם לא משום דהיה ולא נגע – שהאכילו רב הונא
 41 אף על פי שרב המנונא לא נטל ידיו, ועל זה אמר שאם לא שהוא
 42 חכם זוריו ויש לסמוך עליו שיזהר ולא יגע, לא היה מאכילו משום
 43 שהיה חושש שמא יגע, ויש ללמוד מכאן שלא אסרו חכמים להאכיל
 44 לאדם שלא נטל ידיו, ובלבד שיזהר שלא יגע באוכל.
 45 דוחה הגמרא: לא, באמת יש לומר שאסור להאכיל למי שלא נטל
 46 ידיו, ואכן רב המנונא נטל ידיו, אלא שרב הונא לא ראה שרב
 47 המנונא נטל ידיו, ועל זה אמר שלולא שהוא חכם זוריו ויש לסמוך
 48 עליו דזריו קדים ופשי ידיו מעיקרא – שהודרו והקדים ונטל ידיו
 49 מתחילה, לא היה מאכילו כי היה חושש שמא לא נטל ידיו.
 50 הגמרא מביאה ראייה אחרת: תא שמע, דאמר רבי ירמא אמר רב,
 51 לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של השמש המשמש בסעודה, אלא
 52 אם כן יודע בו שנמלט ידיו לאכילה. ועוד הוסיף רבי זירא בשם רב,
 53 והשמש מברך על כל בום ובום – אם נתנו לשמש כוס יין לשרות,
 54 וברך עליו בורא פרי הגפן, ואחר כך נתנו לו עוד כוס, צריך לחזור
 55 ולברך עליו בורא פרי הגפן, ואינו נפטר בכרכו הראשונה, משום
 56 שהסיח דעתו משתייה, שהרי לא ידע שעתידים לתת לו עוד כוס,
 57 ואולם אינו מברך על כל פרוסה ופרוסה – שאם נתנו לו פרוסה
 58 לאכול וברך עליה ברכת המוציא, וחזרו ונתנו לו פרוסה שנייה, אינו

47 אֵלֶּא באופן שֵׁאִין הם מְכִירִין זֶה אֶת זֶה, שאז אין לחוש שמא יאכלו
 48 זה משל זה, אֲבָל אם הם מְכִירִין זֶה אֶת זֶה, אֲסוּר להם לאכול על
 49 שולחן אחד, שיש לחשוש שמא יאכל זה משל זה.
 50 הגמרא מביאה ראייה לדברי שמואל: תִּנְיָא נְמִי הָבִי, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 51 גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, שְׁנֵי אֲכִסְנָאִים שֶׁנִּתְאַרְחוּ לְפִנְדָק –מקום אכסניה
 52 לעוברים ושבים] אֶחָד, זֶה – אכסנאי אחד בָּא מִן הַצֶּפּוֹן וְזֶה –
 53 זֶה בָּא בְּחֵתִיכְתּוֹ שֶׁל בֶּשֶׂר, כלומר שיש עמו חתיכת בשר לאכול,
 54 וְזֶה בָּא בְּבִינְתּוֹ, אוֹבְלִין שְׁנֵיהֶם עַל שְׁלֹחַן אֶחָד זֶה בְּשֶׂר וְזֶה גְבִינָה,
 55 וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא יֵאכֹל זֶה מִשֵּׁל זֶה, שכיון שבא כל אחד מהם
 56 ממקום אחר, ואינם מכירים זה את זה, אין חשש שיאכלו זה משל זה.
 57 מוסיפה הברייתא: וְאִף בְּבִנֵי אָדָם הַמְכִירִים זֶה אֶת זֶה, לֹא אֲסוּר
 58 לאכול בשר וגבינה על שולחן אחד, אֵלֶּא כשאוכלים אותם
 59 בְּתַפְסָּה אֶחָת – בכרך אחד. והבינה הגמרא שהכוונה שאוכלים
 60 ממש ביחד, לְפִיכָךְ תִּמְהָה הגמרא: תַּפְסָּה אֶחָת סִלְקָא דְעֵתְךָ – וכי
 61 אפשר להעלות על הדעת שיאכלו ממש ביחד בשר וגבינה, הרי
 62 נמצא שאוכלים בשר בחלב. מיישבת הגמרא: אֵלֶּא כוונת הברייתא
 63 כְּעֵין תַּפְסָּה אֶחָת – כלומר שאסור לאכול בשר וגבינה על שולחן
 64 אחד על מפה אחת בלא הפסק ביניהם, אבל אם אוכל כל אחד על
 65 מפה נפרדת, או שמניחים איזה דבר ביניהם להיכר, מותר להם
 66 לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה, שכיון שיש היכר ביניהם,
 67 לא יבואו לאכול זה משל זה.
 68 הגמרא דנה אם גם אחים המקפידים זה על זה, צריכים היכר באכילת
 69 בשר וגבינה: אֲמַר לִיהִי (–שאל) רַב יִימָר בְּרַ שְׁלָמִיא לְאֲבִי, שְׁנֵי
 70 אַחִין וּמְקַפְדִּין זֶה עַל זֶה שְׁלֵעוֹלָם אֵין האחד אוכל משל אחיו, מִהוּ,
 71 האם כיון שמכירים זה את זה, אסורים לאכול על שולחן אחד זה
 72 בשר וזה גבינה, או שמא כיון שמקפידים זה על זה, מותרים, שאין
 73 לחשוש שיאכל אחד משל אחיו. אֲמַר לִיהִי אֲבִי לֶרַב יִימָר בֵּר
 74 שלמיה, אין לחלק בין המקפידים למי שאינם מקפידים, וכל
 75 שמכירים זה את זה אסורים לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה
 76 גבינה, כמו שמצינו שאמרו חכמים לענין אחר שהרואים יִאֲמְרוּ, כָּל
 77 הַסְּרִיקִין – המצות המצויירות אֲסוּרִין בַּפֶּסַח, וְרַק סְרִיקֵי בֵּיתָא
 78 מוֹתְרִין, והיינו שכל שאין סיבת ההיתר ידועה וניכרת לכל, יש
 79 לאסור אף במקום שאין טעם האיסור קיים, כדי שלא יבואו להקל אף
 80 במקום שטעם האיסור קיים. ולפיכך אף כאן אין להתיר לאחים אלו
 81 לאכול בשר וגבינה על שולחן אחד, שאם כן יאמרו הבריות, כל
 82 האחים אסורים ואחים אלו מותרים, ולא יבינו את טעם החילוק
 83 שהוא מפני שהם מקפידים זה על זה.
 84 מקשה הגמרא: וְלִמְעַמְדֵיךָ – ולשיטתך שיש לחשוש גם כאן, כשם
 85 שחששו לענין פסח, אם כן יקשה על הָא דְאֲמַר רַבִּי אִסִּי אֲמַר רַבִּי
 86 יוֹהָנָן שאף על פי שאסרו חכמים לכבס בחול המועד, וכדי שלא ידחו
 87 אנשים את הכביסה עד חול המועד ויכנסו לחג בבגדים שאינם
 88 מכובסים, אלא יכבסו הכל קודם החג, מכל מקום מִי שֵׁאִין לוֹ אֵלֶּא
 89 חֲלוּק [–גד] אֶחָד, מוֹתֵר לוֹ לְכַבֵּסוֹ בְּחוּלֵי שְׁל מוֹעֵד, מפני שאפילו
 90 אם כיבס בערב החג, מצויו הוא שהוא נצרך לכבס שנית בחול
 91 המועד, שהרי אין לו בגד להחליף. הרי גם בזה היה לנו לאסור,
 92 משום שאין ניכר לבריות שאין לו אלא חלוק אחד, ואם כן שייכת
 93 בזה הסברא שמא יִאֲמְרוּ הבריות

1 חכמים נטילת ידיים אלא לאוכל בעצמו.
 2 הגמרא מביאה ראייה לפשוט את הספק: תָּא שְׁמַע, דְאֲבוּה דְשְׁמוּאֵל
 3 אֲשָׁכְחִיה לְשְׁמוּאֵל דְקָא בְּבִי – שאביו של שמואל מצא את בנו
 4 שמואל וכשהיה קטן] כשהוא בוכה, אֲמַר לִיהִי אֲבִיו, אֲמַאי קָא בְּבִית
 5 – מדוע אתה בוכה. השיב לו שמואל, דְמִתְרִין רַבָּאי – משום שהכה
 6 אותי רבי. שאל אותו אביו אֲמַאי – מדוע אכן הכה אותך רבך. השיב
 7 שמואל, משום דְאֲמַר לִי קָא סְפִית לְבְרָאִי וְלֹא מְשִׁית [ידיה] [ידיך]
 8 – האכלת את בני פת, ולא רחצת את ידיך קודם שהאכלת אותו.
 9 שאל אביו של שמואל את בנו, וְאֲמַאי לֹא מְשִׁית – ומדוע אכן לא
 10 רחצת את ידיך. אֲמַר לִיהִי שְׁמוּאֵל לְאֲבִיו, הוּא אֲכִיל וְאֲנָא מְשִׁינָא
 11 – הוא אוכל ואני ארחוץ את ידי, בתמיה, כלומר וכי אני צריך ליטול
 12 את ידי כאשר איני אוכל. אֲמַר לִיהִי אֲבִיו של שמואל לבנו, לֹא
 13 מְיֻסְתִּינָה דְלֹא גְמִיר – לא די לו לרב זה שאינו בקי בהלכות נטילת
 14 ידיים, ואינו יודע שאין המאכל צריך ליטול את ידי, מִימְהָא נְמִי
 15 מְחִי – אלא שהוא עוד מכה את מי שאינו נוהג כטעותו.
 16 פוסקת הגמרא: וְהַלְבָּתָּא – ההלכה היא, הַאֲכִיל מְהֵמָה מְאִכִיל –
 17 מי שאוכל על ידי שאחר מכניס לו את המאכל לפיו, צְרִיךְ נְטִילַת
 18 יָדַיִם אף על פי שאינו נוגע באוכל, אבל הַמְאִכִיל אֵינוֹ צְרִיךְ נְטִילַת
 19 יָדַיִם, ואף על פי שהוא נוגע באוכל.

משנה

20 במשנה בתחילת הפרק למדנו שאסור להעלות בשר וגבינה על
 21 שולחן אחד, מחשש שמא יבוא לאוכלם יחד, משנה זו באה ללמד
 22 שיש אופנים שמותר להעלותם יחד ואין חשש שיאכלם יחד.
 23 צוּרֵר אָדָם – מותר לאדם לקשור בְּשֶׂר וּגְבִינָה בְּתוֹךְ מְטַפְּחַת אֶחָת,
 24 וּבְלִבְד שְׁלֹא יְהִי נוֹגֵעִין זֶה בְּזֶה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, שְׁנֵי
 25 אֲכִסְנָאִין – אורחים שבאו ממקומות שונים ואינם מכירים זה את זה,
 26 אוֹבְלִין עַל שְׁלֹחַן אֶחָד זֶה בְּשֶׂר וְזֶה גְבִינָה, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא יבוא
 27 לאכול האחד משל חברו, שכיון שאינם מכירים אין דרכם ליטול זה
 28 מזה כלל, ומה ששנינו לעיל שאסור להעלות בשר וגבינה על שולחן
 29 אחד, לא נאמר אלא כששניהם של אדם אחד, או של שני בני אדם
 30 המכירים זה את זה.

גמרא

32 מקשה הגמרא: מדוע שנינו 'ובלבד שלא יהו נוגעים זה בזה', שמשמע
 33 שאם נוגעים זה בזה נאסרים בכך באכילה, וְכִי נוֹגֵעַ זֶה בְּזֶה מֵאִי הָוִי
 34 – והרי אפילו אם נוגעים זה בזה אינם בולעים זה מזה, שהרי צוּרֵר
 35 בְּצוּגֵין הוּא – שניהם צוננים ואין מבליעים זה בזה כלל.
 36 מתרצת הגמרא: אֲמַר אֲבִי, נְהִי דְקָלִיפָה לֹא בְּעֵי – אמנם אינם
 37 בולעים זה מזה, וממילא אין צריך לקולפם קודם האכילה, אך מכל
 38 מקום הִדְרָה מִי לֹא בְּעֵי – וכי אין צריכים הדחה, הרי יש לחוש שמא
 39 נדבק מעט מזה על זה, וצריך להדיחם, ולפיכך אסרו חכמים להניחם
 40 יחד באופן שנוגעים זה בזה, פן ישכח להדיחם, ונמצא אוכל בשר
 41 בחלב.
 42 שנינו במשנה: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, שְׁנֵי אֲכִסְנָאִין אוֹבְלִין
 43 עַל שְׁלֹחַן וְכוּ' אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין.
 44 מבארת הגמרא: אֲמַר רַב הֲנֵן בְּרַ אֲמִי אֲמַר שְׁמוּאֵל, לֹא שְׁנֵי
 45 שמותר לשני אכסנאים לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה,
 46